

# Valtakunnallinen päiväperhosseuranta 2012

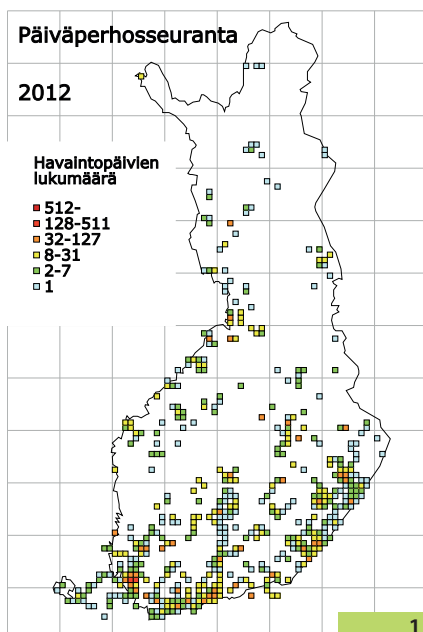
Kimmo Saarinen



▲ Kesän 2012 yleisilme oli tämä: enemmän sadetta, vähemmän perhosia.

*Kirjoittajan osoite – Author's address:*

Etelä-Karjalan Allergia- ja Ympäristöinstituutti, Lääkäritie 15, FI-55330 Tiuruniemi.  
Sähköposti: kimmo.saarinen@allergia.fi



## Sademääriltään vaihtelevan "tavallinen" kesä

Kahden lämpimän ja päiväperhosten kannalta erinomaisen kesän jälkeen vuosi 2012 jätti monelle harrastajalle viileän sivumaun – ”kokonaisuudessaan pettymys, kun varsinkin kesäkuun kylmyys ja sateisuus näkyi vähäisinä yksilö- ja lajimäärinä”, summasi eräs tietojaan lähettäneistä. Kesä-elokuun keskilämpötila (13,5 astetta) oli puolisen astetta pitkäaikaisista (1981–2010) keskiarvoa alempi, joten edellisestä ennätyskuumasta kesästä tul-

tiin roimasti alas. Hellepäiviä kertyi vain puolet tavanomaisesta, enimmilläänkin vain yhdeksän Kouvolan Utissa. Edellisen kerran kesälämpöä oli yhtä niukasti vuonna 2008, joka seurantalukujen valossa on ollut toistaiseksi 2000-luvun heikoin päiväperhoskesä.

Kulunut kesä ei kuitenkaan ollut erityisen huono päiväperhosille, siitä pitivät huolen edellisten kesien aikana vahvistuneet kannat ja hyvät runsaslumiset talvehtimisolot. Perhosia lensi lähelle tavanomaisia 2000-luvun määriä – kunhan löysi sopivan sään niiden seurantaan. Ilmatieteen laitoksen mukaan sademäärissä oli suuria eroja maan eri osien välillä, mutta varsinkin idässä Pohjois-Karjalasta Kainuuseen vettä lotisi puolentoista

**KUVA 1. FIGURE 1.** Yhtenäiskoordinaattiruudut (10×10 km), joista seurantaan ilmoitettiin tietoja vuonna 2012.



## National Butterfly Recording Scheme in Finland (NAFI): summary for 2012

Data for NAFI, based on voluntary recording all over the country, is collected both traditionally by South Karelia Allergy and Environment Institute and online via Hatikka website of the National Museum of Natural History. This summary is an overview of the results based on NAFI database [www.luomus.fi/nafi](http://www.luomus.fi/nafi) in December 2012. Records of 182 amateur and professional lepidopterists covered 102 species and 196,000 specimens from 542 quadrats of the Finnish uniform 27 E grid (Fig. 1). The observation activity, especially the “small” number of observation days reflected rather cool summer and not so good weather for the recording; butterfly abundance, however, was only 8 % lower than the average (Table 1). Altogether 17 species had the lowest abundance for the decade and five species even exhibited the lowest number of individuals since 1991, including *Boloria freija*, *Pararge aegeria* and *Erebia pandrose*. In addition, a sparse network of quadrats in Lapland resulted zero observations of five northern species (Table 2). On the other hand, six species had the highest annual number of individuals recorded ever in the scheme, mostly from Nymphalidae family (e.g. *Apatura ilia*, *Araschnia levana*, *Argynnis paphia*). *Nymphalis xanthomelas* in particular had an exceptional migration event in July, resulting at least three new provincial finds. In total, nine new finds from the biogeographical provinces for the scheme were due to *Leptidea juvernica* (Kb), *Apatura iris* (Ta), *Apatura ilia* (Tb), *Limenitis camilla* (Lk), *Nymphalis polychloros* (Al), *Nymphalis xanthomelas* (Al, St, Tb) and *Boloria thore* (Lkor). The underlined ones were most likely the first observations ever in the province. The database of NAFI now consists of more than 4.5 million individuals. In 2013, NAFI continues and is open for all lepidopterists.



## Den riksomfattande dagfjärilsmonitoreringen i Finland (NAFI): sammandrag 2012

Dagfjärilsmonitoreringens data, baserat på observationer från frivilliga i hela landet, samlades in både traditionellt av Södra Karelen Allergi- och Miljöinstitut och *on line* via databasen Hatikkas webbplats vid Naturhistoriska riksmuseet. Artikeln sammanfattar resultaten utgående från uppgifter i NaFi:s databas i december 2012. Observationerna, som 182 amatörer och professionella lepidopterologer bidrog med, omfattar 102 arter av 196 000 exemplar från 542 rutor i det finländska enhetskoordinatsystemet (27 E grid), Fig. 1. Observationsaktiviteten, speciellt det ”låga” antalet observationsdagar reflekterar närmast den relativt svala sommaren och vädret som inte gynnade fjärilsobservationer. Fjärilarnas abundans var emellertid endast 8 % lägre än medeltalet (Tabell 1). Sammanlagt 17 arter noterades för decenniets lägsta abundans och 5 arter uppvisade den lägsta abundansen sedan 1991, bland dem *Boloria freija*, *Pararge aegeria* och *Erebia pandrose*. De glesa nätverket av observationsrutor i Lappland gav inga observationer av fem nordliga arter (Tabell 2). Å andra sidan uppvisade sex arter det högsta antalet exemplar någonsin under monitoreringen, de flesta från familjen Nymphalidae (t.ex. *Apatura ilia*, *Araschnia levana* och *Argynnis paphia*). *Nymphalis xanthomelas* hade en exceptionellt omfattande migration i juli, som resulterade i åtminstone tre nya provinsfynd. Totalt gjordes nio nya provinsfynd för denna monitoring: *Leptidea juvernica* (Kb), *Apatura iris* (Ta), *Apatura ilia* (Tb), *Limenitis camilla* (Lk), *Nymphalis polychloros* (Al), *Nymphalis xanthomelas* (Al, St, Tb) och *Boloria thore* (Lkor). Understreckningarna indikerar att arten i fråga nu med största sannolikhet observerades för första gången någonsin i respektive provins. NAFI:s databas omfattar nu mer än 4,5 miljoner exemplar. NAFI fortsätter under 2013 och alla lepidopterologer är välkomna att delta.

kesän edestä. Sateet myös jatkuivat pitkin syksyä tunnetuin jälkiseurauksin. Myös kaakkoiskulmalla sopivan linjalaskentapäivän löytäminen oli vaikeaa, sillä auringonpaistetunnit olivat vähissä. Sen sijaan Lapissa sademäärät jäivät yleisesti alle keskiarvojen.

Päiväperhosten havainnointia kuvaavat luvut jäivät kaikki enemmän tai vähemmän 2000-luvun keskitasosta (taulukko 1). Esimerkiksi havaintopäiviä on kertynyt yhtä ”vähän” viimeksi vuonna 1997 – ruutua kohti vain reilu kymmenen päivää on alitettu vain kerran (2008). Mutta myönteisiäkin lukuja löytyy, varsinkin

uusia osallistujia (29) ja uusia seurantaruujuja (50) kertyi runsaasti. Vaikka uudet ruudut jakautuivat melko tasan Etelä- ja Keski-Suomen sekä pohjoisemman Suomen kesken, Lapin harvaan seurantaverkkoon ei tullut merkittävää täydennystä. Lapin neljän maakunnan ja Koillismaan perhostiedot pohjautuivat vain 29 ruutuun, mikä on hieman vähemmän kuin edellisenä kesänä (32). Esimerkiksi kaksi ruutua Enontekiön Lapista ja kolme ruutua Inarin Lapista antavat tuskin kovin kattavaa kuvaa maakuntien päiväperhostilanteesta. Maan eteläosista havaintoja kertyi edellisvuosien tavoin laajalti lu-

kuun ottamatta Suomenselän aluetta (kuva 1).

Havaintoruutukartan perusteella ei ole ihme, että peräti viisi Lapin lajia jäi seurannassa nolville vuonna 2012. Muistakin vakituisista lajeista jäi ilmoittamatta pikkusiniisiipi (*Cupido minimus*), mutta siitä huolimatta kokonaislajimäärä kipusi hieman yli sadan (taulukko 2). Joukossa oli edelliskesän tavoin kenties jo vakituiseksi luonnehdittava kuusamaperhonen (*Limenitis camilla*), joka löytyi nyt ensimmäistä kertaa Laatokan Karjalasta. Maakuntien ensihavaintoja lienevät myös peltovirnaperhonen (*Leptidea juvernica*)

**TAULUKKO 1.** Valtakunnallisen päiväperhosseurannan havainnointiaktiivisuus ja päiväperhosmäärät vuonna 2012 verrattuna edelliseen kymmenvuotiskauteen 2002–2011.

	2012	ka (mean)	suurin (max)	pienin (min)	yhteensä (total)
Henkilöt (participants)	182	205	233 (03)	190 (07)	747
10×10 km ruudut (quadrats)	542	566	694 (10)	459 (02)	2 147
Havaintopäivät (obs.days)	5 651	6 610	7 479 (10)	5 752 (08)	131 321
Lajit (species)	102	104	107 (11)	98 (08)	113
Yksilöt (individuals)	195 738	250 104	352 254 (10)	153 451 (08)	4 539 675
Päivää/ruutu (days/quadrat)	10	12	16 (02)	10 (08)	
Lajia/ruutu (species/quadrat)	15	15	20 (02)	12 (08)	
Yksilöä/päivä (individuals/day)	35	38	47 (10)	27 (08)	

**TAULUKKO 2.** Seurannan lajitiedot vuoden 2012 runsausjärjestyksessä. Yksilömäärien ja runsauden (yksilöä/10 päivää) sekä frekvenssin ja havaintoruujujen vertailussa on käytetty edeltävää kymmenvuotiskautta (2002–2011). | **TABLE 2.** Butterfly species in the order of abundance in 2012. Other columns as follows: 2) the mean number of individuals (years 2002–2011), 3) the number of individuals per 10 observation days in 2012 and 4) compared to the average (%), 5) the proportion of positive quadrats in 2012 and 6) compared to the average (%), 7) the number of positive quadrats in 2012 and 8) on average (2002–2011).

	Yksilömäärä		Runsaus		Frekvenssi		Ruutuja	
	2012	ka	2012	ero-%	2012	ero-%	2012	ka
1. Tesmaperhonen ( <i>A. hyperantus</i> )	31542	29999	55,82	23	48,7	-2	264	280
2. Sitruunaperhonen ( <i>G. rhamnii</i> )	18133	15747	32,09	35	55,5	5	301	295
3. Lanttuperhonen ( <i>P. napi</i> )	16177	28099	28,63	-31	59,6	-6	323	348
4. Nokkosperhonen ( <i>N. urticae</i> )	16041	18068	28,39	6	53,5	-9	290	324
5. Vihernopsasiipi ( <i>C. rubi</i> )	11039	13605	19,53	-5	48,3	5	262	252
6. Lauhahiipijä ( <i>T. lineola</i> )	9623	14957	17,03	-24	40,4	-6	219	236
7. Neitoperhonen ( <i>N. io</i> )	7980	18328	14,12	-48	44,5	0	241	239
8. Angervohopeatäplä ( <i>B. ino</i> )	6832	7768	12,09	3	38,2	-6	207	223
9. Liuskaperhonen ( <i>N. c-album</i> )	6239	4685	11,04	58	42,3	5	229	221
10. Niittyhopeatäplä ( <i>B. selene</i> )	4936	7262	8,73	-21	34,7	-16	188	230
11. Kangassinisiipi ( <i>P. argus</i> )	4466	6714	7,90	-23	29,3	-5	159	172
12. Loistokultasiipi ( <i>L. virgaureae</i> )	4069	6110	7,20	-21	33,8	-19	183	234
13. Piippopaksupää ( <i>O. sylvanus</i> )	4065	5022	7,19	-5	39,1	-1	212	226
14. Tummapapurikko ( <i>P. maera</i> )	3583	2956	6,34	42	31,2	1	169	176
15. Suruvaippa ( <i>N. antiopa</i> )	3398	3238	6,01	24	42,8	4	232	231
16. Ratamoverkkoperhonen ( <i>M. athalia</i> )	3181	1407	5,63	164	29,9	23	162	135
17. Pihlajaperhonen ( <i>A. crataegi</i> )	2998	3375	5,31	5	22,1	-18	120	155
18. Hopeasinisiipi ( <i>P. amandus</i> )	2342	3612	4,14	-24	29,7	-13	161	192
19. Pursuhopeatäplä ( <i>B. euphrosyne</i> )	2174	3118	3,85	-19	33,2	-7	180	204
20. Ketohopeatäplä ( <i>A. adippe</i> )	2121	2269	3,75	11	23,2	-12	126	147
21. Karttaperhonen ( <i>A. levana</i> )	2110	689	3,73	265	20,1	162	109	37
22. Metsänokiperhonen ( <i>E. ligea</i> )	2081	6900	3,68	-65	19,6	-35	106	183
23. Idänniittysilmä ( <i>C. glycerion</i> )	1977	2412	3,50	-3	16,2	6	88	84
24. Orvokkihopeatäplä ( <i>A. aglaja</i> )	1801	2281	3,19	-8	28,8	-16	156	191
25. Virnaperhonen ( <i>L. sinapis</i> )	1796	1755	3,18	21	28,6	-2	155	168
26. Keisarinviitta ( <i>A. paphia</i> )	1770	786	3,13	164	21,6	57	117	71
27. Aurora ( <i>A. cardamines</i> )	1764	1995	3,12	4	33,2	-7	180	201
28. Ketosinisiipi ( <i>P. idas</i> )	1623	2927	2,87	-36	26,0	4	141	138
29. Amiraali ( <i>V. atalanta</i> )	1548	3717	2,74	-50	21,4	-31	116	174
30. Juolukkasinisiipi ( <i>P. optilete</i> )	1368	2370	2,42	-33	30,3	3	164	163
31. Paatsamasinisiipi ( <i>C. argiolus</i> )	1281	1493	2,27	-1	33,2	8	180	169
32. Niittysinisiipi ( <i>P. semiargus</i> )	907	2327	1,61	-54	21,0	-30	114	169
33. Pikkukultasiipi ( <i>L. phlaeas</i> )	894	1591	1,58	-35	25,5	-3	138	145
34. Hotosinisiipi ( <i>P. icarus</i> )	840	1874	1,49	-47	23,8	-10	129	146
35. Rämehopeatäplä ( <i>B. eunomia</i> )	833	913	1,47	6	9,2	-13	50	59
36. Pikkuapallo ( <i>P. mnemosyne</i> )	758	341	1,34	160	1,3	33	7	6
37. Keltaniittysilmä ( <i>C. pamphilus</i> )	701	860	1,24	-4	10,3	-21	56	77
38. Ketokultasiipi ( <i>L. hippothoe</i> )	680	606	1,20	31	14,9	7	81	77
39. Rämekylmänperhonen ( <i>O. jutta</i> )	654	432	1,16	79	7,6	49	41	23
40. Ruskosinisiipi ( <i>P. eumedon</i> )	647	811	1,14	-9	10,3	-12	56	65
41. Harjusinisiipi ( <i>S. vicrama</i> )	550	508	0,97	25	0,2	3	1	1
42. Suokeltaperhonen ( <i>C. palaeno</i> )	549	1288	0,97	-49	17,0	-30	92	135
43. Mustatäplähiipijä ( <i>C. silvicola</i> )	549	1159	0,97	-44	19,6	-17	106	137
44. Kirjoverkkoperhonen ( <i>E. maturna</i> )	522	487	0,92	27	11,8	25	64	54
45. Mansikkakirjosiihiipi ( <i>P. malvae</i> )	483	430	0,85	32	19,2	24	104	86
46. Saraikkoniittysilmä ( <i>C. tullia</i> )	420	445	0,74	12	5,9	-28	32	47
47. Isonokkosperhonen ( <i>N. xanthomelas</i> )	412	3	0,73	>999	10,1	>999	55	2
48. Metsäpapurikko ( <i>P. petropolitana</i> )	411	887	0,73	-46	12,9	-36	70	119
49. Suohopeatäplä ( <i>B. aquilonaris</i> )	401	497	0,71	-6	10,0	2	54	55
50. Häiveperhonen ( <i>A. iris</i> )	377	203	0,67	120	8,1	99	44	21
51. Pikkuhäiveperhonen ( <i>A. ilia</i> )	359	44	0,64	878	8,9	482	48	7
52. Ritari ( <i>P. machaon</i> )	332	367	0,59	6	24,0	14	130	116
53. Haapaperhonen ( <i>L. populi</i> )	327	547	0,58	-30	17,7	-6	96	104
54. Naurisperhonen ( <i>P. rapae</i> )	294	1374	0,52	-74	11,4	-35	62	102

	Yksilömäärä		Runsauus		Frekvenssi		Ruutuja	
	2012	ka	2012	ero-%	2012	ero-%	2012	ka
55. Keltaverkkoperhonen ( <i>E. aurinia</i> )	292	128	0,52	166	0,6	-5	3	4
56. Kaaliperhonen ( <i>P. brassicae</i> )	229	974	0,41	-73	7,9	-60	43	115
57. Lehtosinisiipi ( <i>P. artaxerxes</i> )	194	447	0,34	-49	9,2	-23	50	66
58. Rinnehopeatäplä ( <i>A. niobe</i> )	162	187	0,29	2	5,2	3	28	28
59. Hietasomersilmä ( <i>H. semele</i> )	160	314	0,28	-40	2,6	-13	14	17
60. Huhtasinisiipi ( <i>P. nicias</i> )	155	109	0,27	67	1,1	-29	6	9
61. Helmihopeatäplä ( <i>I. lathonia</i> )	134	188	0,24	-14	5,9	59	32	18
62. Ruostenopsasiipi ( <i>T. betulae</i> )	133	90	0,24	76	9,0	91	49	25
63. Tuominopsasiipi ( <i>S. pruni</i> )	103	95	0,18	28	5,0	3	27	27
64. Isoapollo ( <i>P. apollo</i> )	99	107	0,18	6	1,3	14	7	7
65. Tummakirjosiihi ( <i>P. alveus</i> )	93	58	0,16	87	4,8	49	26	18
66. Virnasinisiipi ( <i>G. alexis</i> )	88	84	0,16	21	4,4	102	24	12
67. Tummahäränsilmä ( <i>M. jurtina</i> )	83	70	0,15	45	2,6	45	14	11
68. Isokultasiipi ( <i>L. dispar</i> )	83	14	0,15	576	2,0	136	11	4
69. Rahkahopeatäplä ( <i>B. frigga</i> )	79	164	0,14	-45	3,1	5	17	17
70. Jalavanopsasiipi ( <i>S. w-album</i> )	77	44	0,14	105	1,5	54	8	5
71. Tamminopsasiipi ( <i>F. quercus</i> )	75	88	0,13	0	2,8	24	15	12
72. Kalliosinisiipi ( <i>S. orion</i> )	64	106	0,11	-31	1,7	63	9	6
73. Luhtakultasiipi ( <i>L. helle</i> )	62	38	0,11	81	0,7	38	4	3
74. Muurainhopeatäplä ( <i>B. freija</i> )	59	135	0,10	-49	2,8	-26	15	21
75. Peltovirnaperhonen ( <i>L. juvernica</i> )	57	<1	0,10	>999	1,1	>999	6	<1
76. Täpläpapurikko ( <i>P. aegeria</i> )	45	275	0,08	-81	5,2	-51	28	63
77. Ohdakeperhonen ( <i>V. cardui</i> )	42	3319	0,07	-98	5,2	-82	28	153
78. Keltatäplähiipijä ( <i>C. palaemon</i> )	34	49	0,06	-18	1,7	-48	9	20
79. Muurahaissinisiipi ( <i>G. arion</i> )	33	21	0,06	85	0,2	-49	1	2
80. Kirjopapurikko ( <i>P. achine</i> )	27	29	0,05	8	0,9	15	5	4
81. Kannussinisiipi ( <i>C. argiades</i> )	22	42	0,04	-39	1,1	-13	6	7
82. Purohopeatäplä ( <i>B. thore</i> )	13	76	0,02	-80	0,4	-39	2	4
83. Suonokiperhonen ( <i>E. embla</i> )	11	104	0,02	-88	0,7	-77	4	20
84. Lapinnokiperhonen ( <i>E. pandrose</i> )	10	179	0,02	-94	0,2	-82	1	6
85. Suokirjosiihi ( <i>P. centaureae</i> )	8	30	0,01	-69	0,7	-47	4	8
86. Sinappiperhonen ( <i>P. daplidice</i> )	7	234	0,01	-96	0,9	-68	5	9
87. Sarakylmänperhonen ( <i>O. norna</i> )	6	49	0,01	-87	0,2	-60	1	3
88. Vaaleakeltaperhonen ( <i>C. hyale</i> )	6	7	0,01	-4	1,1	120	6	3
89. Täpläverkkoperhonen ( <i>M. cinxia</i> )	6	7	0,01	0	0,2	-64	1	3
90. Kairanokiperhonen ( <i>E. disa</i> )	6	7	0,01	-3	0,6	138	3	1
91. Etelänhopeatäplä ( <i>A. laodice</i> )	5	16	0,01	-61	0,4	-63	2	5
92. Tunturihopeatäplä ( <i>B. napaea</i> )	4	17	0,01	-72	0,2	-14	1	1
93. Tunturikeltaperhonen ( <i>C. tyche</i> )	3	16	0,01	-79	0,2	-21	1	1
94. Täpläpaksupää ( <i>H. comma</i> )	2	16	0,00	-85	0,4	-46	2	4
95. Tunturikirjosiihi ( <i>P. andromedae</i> )	2	9	0,00	-76	0,2	-19	1	1
96. Lapinverkkoperhonen ( <i>E. iduna</i> )	1	162	0,00	-99	0,2	-39	1	2
97. Tummaverkkoperhonen ( <i>M. diamina</i> )	1	62	0,00	-98	0,2	-52	1	2
98. Ruijannokiperhonen ( <i>E. polaris</i> )	1	40	0,00	-97	0,2	-63	1	3
99. Lapinkeltaperhonen ( <i>C. hecla</i> )	1	19	0,00	-94	0,2	-45	1	2
100. Lehtohopeatäplä ( <i>B. titania</i> )	1	11	0,00	-89	0,2	-61	1	3
101. Kirsikkaperhonen ( <i>N. polychloros</i> )	1	1	0,00	37	0,2	34	1	1
102. Kuusamaperhonen ( <i>L. camilla</i> )	1	1	0,00	44	0,2	32	1	1
103. Tundrahopeatäplä ( <i>B. chariclea</i> )	0	79	-	-	-	-	-	3
104. Pikkusinisiipi ( <i>C. minimus</i> )	0	75	-	-	-	-	-	3
105. Paljakkakylmänperhonen ( <i>O. bore</i> )	0	44	-	-	-	-	-	2
106. Pohjanhopeatäplä ( <i>B. polaris</i> )	0	7	-	-	-	-	-	1
107. Tundrasinisiipi ( <i>P. glandon</i> )	0	2	-	-	-	-	-	1
108. Idänhäränsilmä ( <i>M. lycaon</i> )	0	1	-	-	-	-	-	<1
109. Kääpiöhopeatäplä ( <i>B. improba</i> )	0	<1	-	-	-	-	-	<1
110. Etelänkeltaperhonen ( <i>C. crocea</i> )	0	<1	-	-	-	-	-	<1
111. Täplänokkosperhonen ( <i>N. vaualbum</i> )	0	<1	-	-	-	-	-	<1
112. Purjeritari ( <i>I. podalirius</i> )	0	<1	-	-	-	-	-	<1
113. Vuorisinappiperhonen ( <i>P. callidice</i> )	0	<1	-	-	-	-	-	<1

Pohjois-Karjalasta, pikkuhäiveperhonen (*Apatura ilia*) Pohjois-Hämeestä sekä isonokkosperhonen (*Nymphalis xanthomelas*) Satakunnasta ja Pohjois-Hämeestä. Seurannalle uusia maakuntahavaintoja kertyi vain hieman edellisvuosia niukemmin, peltovirnaperhosen ohella kahdeksan muuta kuuden täpläperhosen voimin.

Päiväperhosten yksilömäärä vuonna 2012 jäi havaintopäiviin suhteutettuna hieman 2000-luvun keskitasosta (-8 %). Edelliskesästä lasku oli selvempi (-23 %). Lajitasolla perhoskesää leimasivat laskusuunnat: kaikkiaan 17 päiväperhosta oli vähimmillään kymmeneen vuoteen, ja näistä nollalajit pois lukien viiden yksilömäärä oli pienin koko seurannan aikana. Heikoilla olivat erityisesti sinisiivet ja heinäperhoset. Toisaalta kahdeksalle lajille kirjattiin suurin yksilömäärä viimeiseen kymmeneen vuoteen, näistä kuudelle jopa koko seuranta-ajan huippuluvut: ryhmää hallitsivat viime vuosilta tutusti täpläperhoset. Havaintoruuennätyksiään löivät vahvimmin uusiksi isonokkosperhonen (46 uutta ruutua), karttaperhonen (*Araschnia levana*, 17) ja ruostenopassiipi (*Thecla betulae*, 10).

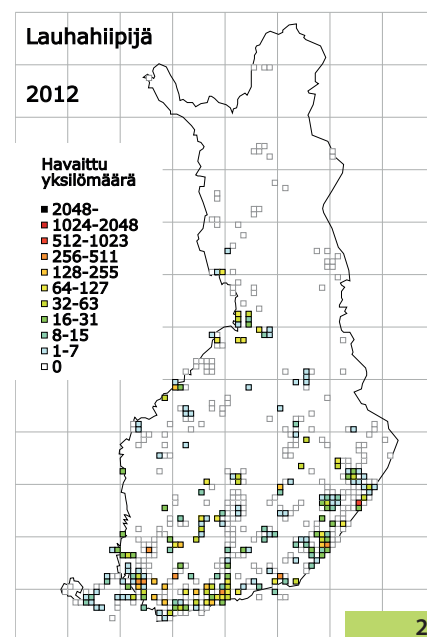
Seuraavassa on päiväperhoskesän havaintoja lajiryhmittäin. Yksilömäärien, havaintopäiviin suhteutettujen runsauksien ja levinneisyyttä kuvaavien frekvenssien (lajin havaintoruuutujen osuus kaikis-

▼ Tummakirjosiivelle (*Pyrgus alveus*) vuosi 2012 oli perhoskesän tasoon nähden toiseksi paras kahteen vuosikymmeneen.

**KUVA 2. FIGURE 2.** Lauhahiipijä (*Thymelicus lineola*) on levinnyt seurannan aikana pohjoiseen. Kesällä 2012 perhonen nähtiin jo Peräpohjolan Tervolassa asti. Runsaaslukuisin paksupää on myös heimonsa yleisin laji, joka on kirjattu tähän mennessä 937 havaintoruuudusta.

ta ruuduista) vertailupohjana on käytetty pääasiassa edellistä kymmenvuotiskautta (2002–2011).

**PAKSUPÄISTÄ** useimmat jäivät edellisen kesän tasosta, mutta joukossa oli kaksi poikkeusta. Ennätyskellisesti 26 ruudusta ilmoitettu tummakirjosiipi (*Pyrgus alveus*) oli runsauslistalla jo toista vuotta peräkkäin lähes parikymmentä pykälää tavallista korkeammalla. Toinen paahdeympäristöjen laji täpläpaksupää (*Hesperia comma*) ilmoitettiin viiden vuoden tauon jälkeen Etelä-Hämeestä (*Ta* Kangasala 21.7.2012). Tummakirjosiiven ohella vain mansikkakirjosiiven (*Pyrgus malvae*) runsaus ja frekvenssi olivat edellisen kymmenvuotiskauden keskiarvon paremmalla puolella. Runsaaslukuisin laji lauhahiipijä (*Thymelicus lineola*) jäi selvästi keskivertovuoden tasostaan, mutta lajista tehtiin todennäköisesti kaikkien aikojen pohjoisin havainto *Obb* Tervolasta (kuva 2). Mustatäplähiipijän (*Carterocephalus silvicola*) yksilömäärä tiipahti alimmilleen seitsemään vuoteen ja suokirjosiipi (*Pyrgus centaureae*) ilmoitettiin vain yhdestä Enontekiön Lapin ja kolmesta Sompion Lapin ruudusta.



**RITARIPERHOSILLE** vuosi oli edellisen tavoin seurannan parhaimmasta päästä. Vaikka luvut olivat pienempiä kuin kesällä 2011, jokaisen lajin runsaus ja havaintoruuutujen frekvenssi ylittivät selvästi 2000-luvun keskitason. Pikkuapolloja (*Parnassius mnemosyne*) ilmoitettiin pääosin tunnetuilta paikoilta *N* Porvoosta, *Ta* Somerolta ja edelleen *St* Eurajoelta, mutta isoapollo (*Parnassius apollo*) ilahdutti uudesta ruudusta *Ab* Turussa. Ritarin (*Papilio machaon*) yksilömäärä jäi alle puoleen edellisestä kesästä, mutta havaintoja kertyi tasaisesti aina *Ks* Kuusamoon asti.

JUHA JANTUNEN





▲ Peltovirnaperhosen (*Leptidea juvernica*) erottaminen tavallisesta virnaperhoses- ta aiheutti mm. linjalaskijoille pähkäiltävää. Viilestä kesästä huolimatta runsaslukuinen kakkospolvi ja erikoiset elinympäristöt vihjasivat lajin levittäytymisestä ja runsastumisesta muuallakin kuin Kaakkois-Suomessa.

► Kaaliperhonen (*Pieris brassicae*) oli harvinaisen näky. Yksilömäärä oli 2000-luvun pienin ja havaintoruudut ovat olleet yhtä vähissä vain vuosina 1991 ja 1994.



**KAALIPERHOSTEN** kesä oli muuttaman huippuvuoden jälkeen vaisu vaikkakin lähellä seurannan keskitasoa. Siihen nähden runsaimpia olivat virnaperhonen (*Leptidea sinapis*) ja sitruunaperhonen (*Gonepteryx rhamni*), joka nousi pitkää aikaa päiväperhoskesän runsauslistan kakkoseksi – laji on sijoittunut yhtä korkealle vain vuosina 1992 ja 1996. Varsinkin Kaakkois-Suomessa kirjattiin paikoin runsaasti kahtena sukupolvena lentänyttä peltovirnaperhosta (*Leptidea juvernica*), jonka tunnistaminen on haastavaa – *Sa* Lappeenrannan yksilöt varmennettiin DNA:sta ja *Kb* Liperin perhonen genitaaleista. Muuallakin kiirineet tiedot virnaperhosen runsaasta kakkospolvesta ja erikoisista elinympäristöistä (mm. joutomaat ja hiekkakentät) viittasivat peltovirnaperhosen kantojen vahvistumiseen. Edelliseen kesään nähden myös pihlajaperhonen (*Aporia crataegi*)

vankisti asemiaan. Vaaleakeltaperhonen (*Colias hyale*) sen sijaan jäi hieman edellisestä luvusta, mutta lajia ilmoitettiin kuitenkin keskimääräistä paremmin kuudesta havaintoruudusta *N* Helsingistä *Kb* Kesälahdelle. Muiden lajien osalta kesä oli heikompi. Kahdesta edellisvuodesta edelleen vähentynyt lanttuperhonen (*Pieris napi*) jäi nyt runsauslistalla kolmanneksi, ja sen vaeltavat lähisukulaiset osuivat hyvin harvakseltaan perhostajien eteen: naurisperhonen (*Pieris rapae*) on ollut vähälukuisempi vain neljänä seurantaavuotena (viimeksi 2008) ja vahvasti Lounais-Suomeen keskittyneen kaaliperhosen (*Pieris brassicae*) yksilömäärä on ollut yhtä pieni viimeksi 16 vuotta sitten (1996). Jälkimmäisen ohella vain suokeltaperhosen (*Colias palaeno*) yksilömäärä ja havaintoruutujen määrä olivat nyt pienimmillään vuosikymmeneen. Sinappiperhosia (*Pieris daplidice*) ilmoitettiin lä-

hinnä yksittäin muutamasta ruudusta, ka-uimmillaan *Ta* Orivedeltä ja *Kb* Rääkkylästä.

**NOPSA- JA KULTASIIPIEN** tilanne oli melko lailla sama kuin kaaliperhosilla, kahden hyvän vuoden sarja jatkui jotta-kuinkin keskivertokesällä. Silti menttiin edelleen pääsääntöisesti myönteisten seurantalukujen johdolla. Vahvimmin esiin nousivat ruostenopsasiipi (*Thecla betulae*), jota ilmoitettiin ennätyskellisen monesta ruudusta, sekä pitkin kaakkoisrajaa havainnoitu isokultasiipi (*Lycaena dispar*), jonka yksilömäärä oli seuranta-ajan suurin. Tämä nosti lajin päiväperhosten runsauslistalla korkeammalle kuin kertaakaan aikaisemmin. Nopsasiivet olivat yleisesti keskivertovuotta paremmalla tasolla, mutta kultasiivistä varsinkin pikkukultasiiven (*Lycaena phlaeas*) ja loistokultasiiven (*Lycaena virgaureae*) ase-

▼► Tummakultasiipi (*Lycaena tityrus*) tavattiin ensimmäisen kerran Suomesta vuonna 2009. Pitäkäähän silmällä kuivilla niityillä ja pientareilla kahtena sukupolvena lentävää lajia, jonka tumma koiras on helppo tunnistaa, mutta naaras muistuttaa lähilajia.





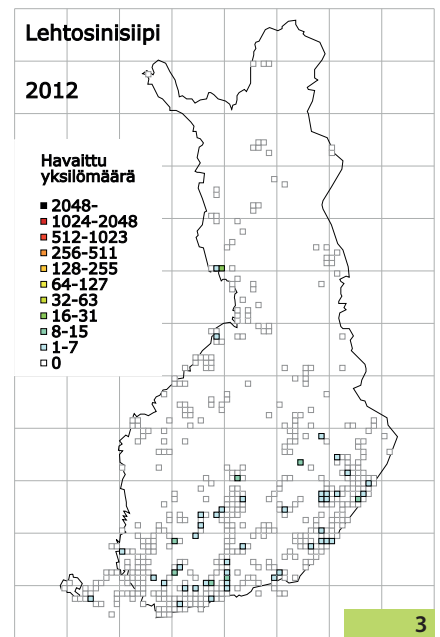
▲ Virnasinisiiven (*Glaucopsyche alexis*) viime vuosien hyvä kausi jatkui. Vaan mikä on tilanne Pohjois-Karjalassa, josta viimeinen seurantahavainto on Kb Rääkkylästä vuodelta 2006?

**KUVA 3. FIGURE 3.** Lehtosinisiipi (*Plebeius artaxerxes*) ilmensi kesän 2012 heikkoa sinisiipitilannetta. Kun seurantaan ilmoitetut 9 000 lehtosinisiipeä jaetaan 22 vuodelle, keskiarvona saatu 409 yksilöä asettaa lajin runsauslistan sijalle 51. Kuluneen kesän tulos oli 194 lehtosinisiipeä ja sijoitus 57. Edeltä löytyvät mm. isonokkosperhonen ja pikkuhäiveperhonen!

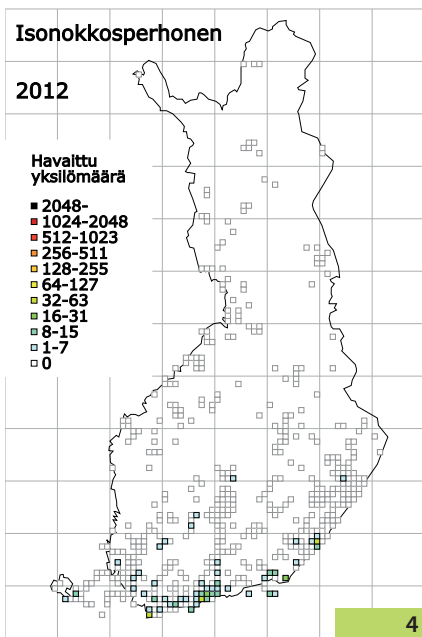
▼ Karttaperhosen (*Araschnia levana*) yksilömäärä seurannassa ylitti jo 10 000 perhosen rajan. Nousu päiväperhoslistalla on ollut vahva: 1990-luvulla laji oli keskimäärin 72. runsain ja 2000-luvulla 46. runsain. Kesällä 2012 sijoitus oli parempi kuin koskaan, 21.

ma heikkeni. Jälkimmäisen havaintoruumäärä oli pienimmillään reiluun vuosikymmeneen. Sen sijaan luhtakultasiiven (*Lycaena helle*) tiedot täydentyivät edellisvuodesta kaikkiaan neljällä ruudulla (Oba Kiiminki, Obb Keminmaa, Ks Kuusamo) ja vihernopsasiivestä (*Callophrys rubi*) kertyi jälleen muutama pohjoinen ruutu Enontekiön Lapista (*Le Vähäniva*) ja Kittilän Lapista (*Lkoc Muonio*). Tummakultasiipi (*Lycaena tityrus*) on edelleen vailla seurantahavaintoja, mutta tuskin enää kovin kauan, sillä kannat ovat viime vuosina vahvistuneet mm. Pietarin alueella.

**SINISIIVET** olivat vähissä: niistä on kertynyt vähemmän seurantatietoja vain vuonna 2009. Pikkusinisiipi (*Cupido minimus*) jäi ensimmäistä kertaa tyystin ha-



vainnoita ja tavallisempien lajien yksilömäärät olivat yleisesti vain puolet edellisesän määristä. Kymmeneen vuoteen pienimmät yksilömäärät kirjattiin niittysinisiivelle (*Plebeius semiargus*) ja jo edellisenä kesänä vähälukuisille ketosinisiivelle (*Plebeius idas*) ja lehtosinisiivelle (*Plebeius artaxerxes*, kuva 3) – itse asiassa jokaista on kirjattu yhtä vähän vain 1990-luvun alussa. Havaintoruuuissa edellisen vuosikymmenen minimi pieneeni niittysinisiiven lisäksi vain kangassinisiivellä (*Plebeius argus*). Vaikka hohtosinisiiven (*Plebeius icarus*) yksilömäärä oli nyt vain neljännes edellisesän vastavasta, sitä ilmoitettiin jälleen pohjoisinta Lappia myöten (*Le Kilpisjärvi, Li Utsjoki*). Muutaman harvinaisemman sinisiiven seurantaluvut poikkesivat ilahduttavasti myönteisempään suuntaan. Kalliosinisiiven (*Scolitantides orion*) ja virnasinisiiven (*Glaucopsyche alexis*) hyvä kausi jatkui molemmilla uuteen havaintoruumennäytukseen, vaikka yksilömäärät eivät enää nousseet edellisvuosien tasolle. Sen sijaan vain yhdestä ruudusta ilmoitetut muurahaissinisiipi (*Glaucopsyche arion, Sa Taipalsaari*) ja harjusinisiipi (*Scolitantides vicrama, St Säkylä*) olivat molemmat elinpaikoillaan runsaslukuisia. Myös huhtasinisiipeä (*Plebeius nicias*) ilmoitettiin edeltävään vuosikymmeneen nähden keskimääräistä enemmän, myös yhdestä uudesta havaintoruuuista Obb Tervolasta. Kannussinisiivestä (*Cupido argiades*) kertyi tietoja kuudesta etelärannikon ja kaakkoisrajan tuntuman ruudusta (*N Helsinki, Ka Hamina, Virolahti, Sa Lappeenranta, Ruokolahti, Kb Kesälahiti*). Useimmat olivat elokuulta, mutta ainakin Haminassa lensi ensimmäisen polven perhosia touko-kesäkuussa.



**KUVA 4. FIGURE 4.** Isonokkosperhonen (*Nymphalis xanthomelas*) jäi seurantatilatstoihin kiistatta kesän 2012 ilmiönä. Aikaimmin vain 28 yksilön havaintoaineisto yli kymmenkertaistui 412 yksilöllä. Tuloksena oli ainakin kaksi uutta maakuntahavaintoa, Satakunta ja Pohjois-Häme.

**TÄPLÄPERHOSTEN** suunta on ollut alaspäin vuodesta 2009, mutta päiväperhosharrastajille ne tarjosivat jälleen kesän parasta antia. Joutsenossa sateisen viikon päätteeksi 22.7. äkkiseltään kyhätty siiderisyötti ei ehtinyt olla pihalla tuntiakaan, kun ensimmäinen isonokkosperhonen (*Nymphalis xanthomelas*) lennähti paikalle. Huiman vaelluksen myötä laji kirjattiin seurantaan kolmesta uudesta maakunnasta (kuva 4), Ahvenanmaan lisäksi todennäköisesti ensimmäistä kertaa Satakunnasta (St Punkalaidun) ja Pohjois-Hämeestä (Tb Jyväskylä). Isonokkosperhostesta annettiin lomakkeilla myös mielenkiintoisia tietoja mm. alkuiltapäivän tunteihin painottuneesta lentoaktiivisuudesta. Ennätysellisen monesta ruudusta kirjattiin myös kaksi muuta ennätysellisen runsasta lajia: karttaperhonen (*Araschnia levana*) vankisti asemiaan laajalti kahden sukupolven voimin ja pikkuhäiveperhonen (*Apatura ilia*) jäi enää niukasti niin ikään runsaslukuisen häiveperhosen (*Apatura iris*) lukemista, jonka sijoitus perhosten runsauslistalla on ollut niukasti parempi vain vuonna 2006. Häiveperhonen ilmoitettiin nyt toistamiseen Ahvenanmaalta (Al Föglö) ja ensimmäisen kerran seurantaan Etelä-Hämeestä (Ta Kärkölä). Pikkuhäiveperhosen maakuntaluettelo puolestaan täydentyi Pohjois-Hämeellä (Tb Jyväskylä). Pietarin alu-



TIMO LEHTO

▲ Muun muassa Olli Elfving kuvasi N Helsingissä isonokkosperhosten aktiivisuutta niin, että punaviini-ruokinta-aseamalla yksilöitä näkyi aamupäivästä klo 10:30 eteenpäin aina klo 16 asti. Aktiivisinta lento oli klo 12:30–14:30, jolloin pihassa oli samanaikaisesti 3–4 yksilöä.

► Kari Kulmala tallensi pikkuhäiveperhosen (*Apatura ilia*) ensimmäistä kertaa Pohjois-Hämeestä 30.7.2012. Seurantaan laji on ilmoitettu nyt 71 ruudusta – häiveperhoselle ruutuja on kertynyt vain hieman enemmän (110).



KARI KULMALA





Jos seuranta-aika jaetaan kahteen 11 vuoden jaksoon, liuskaperhosen (*Nymphalis c-album*) yksilömäärä on kaksinkertais- tunut jälkimmäisen aikana. Kesällä 2012 perhonen kipusi ensimmäistä kertaa kymmenen runsaslukuisimman päiväperhosen joukkoon.

Kesältä 2012 tietoja annettiin vain 13 purohopeatäplästä (*Boloria thore*), mutta toinen havaintoruuduista oli seurannalle uudesta maakunnasta (Sompion Lappi).

eella ja Karjalan kannaksella asemaansa viime vuosina vahvistanut kuusamaperhonen (*Limenitis camilla*) tekee selvästi tuloa myös Kaakkois-Suomeen, sillä laji ilmoitettiin ensimmäistä kertaa Laatokan Karjalasta (Kl Parikkala). Haapaperhosta (*Limenitis populi*) havainnoitiin edellisvuoden tavoin pitkän Keski-Pohjanmaata ja Oulun Pohjanmaata, lisäksi uusia alueita kirjattiin Länsi-Suomesta (Ab Kemmiö, St Ikaalinen, Oa Ilmajoki). Vaikka

neitoperhosen (*Nymphalis io*) määrät las- kivat edelleen, perhonen löytyi Ks Kuusamosta asti. Liuskaperhonen (*Nymphalis c-album*) nousi ensimmäistä kertaa seurannan aikana päiväperhosten kärki- kymmenikköön, mutta nokkosperhonen (*Nymphalis urticae*) on jäänyt yhtä vähiin havaintoruutuihin 2000-luvulla vain ker- ran aikaisemmin (2008). Vaeltajille kesä oli surkein vuosiin. Amiraalille (*Vanessa atalanta*) kertyi vähiten havaintoruutuja



► Ratamoverkkoperhonen (*Melitaea athalia*) ei hätkähtänyt sateita. Seurantaan laji on ilmoitettu enemmän vain vuonna 1996.

reiluun vuosikymmeneen ja ohdakeperhosen (*Vanessa cardui*) yksilömäärä sukselsi edellisesääkin alemmaksi, tuloksena vain 42 yksilöä harvakseltaan läpi eteläisimmän Suomen. Kirsikkaperhonen (*Nymphalis polychloros*) jäi selvästi isonokkosperhosen varjoon, mutta laji ilmoitettiin seurantaan ensimmäistä kertaa Ahvenanmaalta (*Al Föglö*).

**HOPEATÄPLILLE** kesä oli hyvää keskitasoa, ja varsinkin isoimmat menestyivät edelleen. Kun ennätyksellisen monesta ruudusta havaitulle keisarinviitalle (*Argynnis paphia*) kirjattiin yksilöennätys jo kolmantena peräkkäisenä vuotena, laji nousi runsauslistalla korkeammalle kuin koskaan aikaisemmin. Keisarinviitan havaintoruuduista mainitsemisen arvoisia ovat ainakin *St Ikaalinen* ja *Obb* Rovaniemi. Keskiwertovuotta enemmän havainnoitiin myös ketohopeatäplää (*Argynnis adippe*) ja helmihopeatäplää (*Issoria lathonia*), jolle kertyi hajaruutuja pitkin kaakkoisrajaa (*Sa Lappeenranta*, *Ruokolahti*, *KI Parikkala*, *Kb Kesälahti*). Sen sijaan orvokkihopeatäplän (*Argynnis aglaja*) havaintoruutumäärä oli nyt pienimmillään 2000-luvulla. Sama tilanne oli niittyhopeatäplällä (*Boloria selene*), joka viimeisen vuosikymmenen aikana on ollut vain kerran yhtä vähälukuinen. Tähän joukkoon kuuluvat valitettavasti myös Lapin neljä hopeatäplää, joista kertyi tietoja vain yhdestä: neljä tunturihopeatäplää (*Boloria napaea*) *Le Kilpisjärveltä*. Ryhmän ainoa uusi seurantamaakunta tuli purohopeatäplästä (*Boloria thore*) *Sompion Lapista* (*Lkor Savukoski*), josta laji löytyi vasta 2000-luvun alussa. Rahkahopeatäplän (*Boloria frigga*) kahden peräkkäisen kesän yksilö- ja havaintoruutuminimit jäivät nyt taakse, mutta muurainhopeatäplän (*Boloria freija*) seuranta-ajan pienin yksilömäärä lähes pienimmällä ruutumäärällä romahtutti lajin runsauslistalla heikoimpaan sijoitukseen. Suohopeatäplä (*Boloria aquilonaris*) on ilmoitettu seurantaan aikaisemmin vain yhdestä Ahvenanmaan ruudusta (*Al Eckerö*), mutta kesältä 2012 laji todettiin lisäksi *Al Lemlandista* soistuneelta järvenrannalta. Vieläköhän laji elää Getan soilla, joilta on ikivanhoja havaintoja? Etelänhopeatäplän (*Argynnis laodice*) havainnot jäivät vain kahteen etelärannikon ruutuun (*N Porvoo*, *Espoo*).

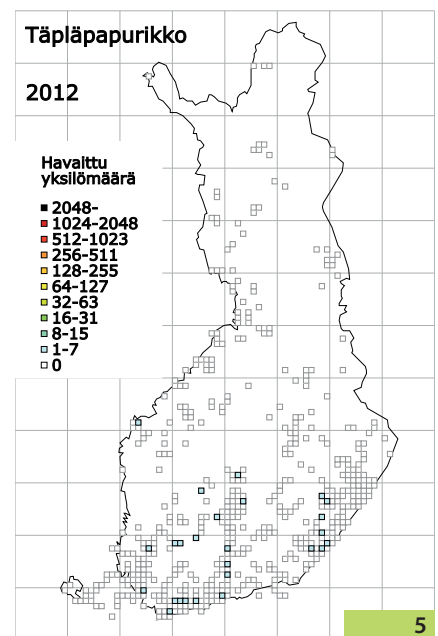


JUHA JANTUNEN

**VERKKOPERHOSILLE** kesä oli toistaiseksi 2000-luvun paras. Ratamoverkkoperhosen (*Melitaea athalia*) ja keltaverkkoperhosen (*Euphydryas aurinia*) yksilömäärät olivat suurimmillaan kymmeneen vuoteen. Kirjoverkkoperhosen (*Euphydryas maturna*) luvut olivat viime vuosien hyvää keskitasoa, mutta loput kolme laji jäivät kukin jo toistamiseen vain yhden havaintoruuden varaan: kuusi täpläverkkoperhosta (*Melitaea cinxia*) ilmoitettiin Ahvenanmaalta (*Al Föglö*), yksi lapinverkkoperhonen (*Euphydryas iduna*) *Enontekiön Lapista* (*Le Kilpisjärvi*) ja yksi tummaverkkoperhonen (*Melitaea diamina*) *Etelä-Hämeestä* (*Ta Orivesi*).

**HEINÄPERHOSILLE** kesä oli monen edellisen tavoin heikonlainen. Tasoa nostivat sentään tesmaperhosen (*Aphantopus hyperantus*) ja tummapapurikon (*Pararge maera*) keskiwertovuotta paremmat luvut, mutta muuten kesää sävyttivät vähemmän myönteiset uutiset. Lapin lajien havainnointi oli niukkaa, mikä osaltaan selittää lapinnokiperhosen (*Erebia pandrose*) ja paljakkakylmänperhosen (*Oeneis bore*) seuranta-ajan pienimmät yksilömäärät – jälkimmäinen jäi itse asiassa ensimmäistä kertaa tyystin havainnoita – mutta huolestuttavampaa on muutaman tavallisen metsälajin jatkuva väheneminen aktiivisesta havainnoinnista huolimatta. Täpläpapurikon (*Pararge aegeria*) yksilömäärä romahti seurannan pohjalukemiin ja havaintoruutuja on kertynyt yhtä vähän vain vuonna 1991 (kuva 5). Metsäpapurikko (*Pararge petropolitana*) puolestaan on ollut yhtä vähissä vain seurannan aloitusvuonna 1991. Molemmat tippuivat päiväperhosten runsauslistalla pohjalukemiinsa. Keltaniittysilmän (*Coenonympha pamphilus*) havaintoru-

tujen määrän lasku jatkui 2000-luvun heikoimmalle tasolle ja rämeekylmänperhosen (*Oeneis jutta*) yksilömäärä on ollut parillisina vuosina pienempi vain kerran aikaisemmin kymmenen vuotta sitten (2002). Sen sijaan paremmin menestyneestä tummahäränsilmästä (*Maniola jurtina*) tehtiin yksi seurannan pohjoisimmista löydöistä *Sa Punkaharjulta*. Aivan viime vaiheissa ilmoitettiin myös idänhäränsilmä (*Maniola lycaon*) *Sa Ruokolahdelta*, mutta laji ei ehtinyt mukaan seurannan taulukoihin.



**KUVA 5. FIGURE 5.** Täpläpapurikon (*Pararge aegeria*) ennätysvuonna 1996 seurantaan kirjattiin 1 197 yksilöä – saman verran kuin viimeisen seitsemän vuoden aikana yhteensä. Viestiikkö pohjoisiin metsiin asettuneen täpläpapurikon (ja metsäpapurikon) taantuminen seurannan alkuvuosien tasolle elinympäristöissä tai ilmastossa tapahtuneesta muutoksesta?

## 40 lajin ruutuja normaalisti, parhaissa ennätyksellisesti lajeja

Vähintään 40 päiväperhoslajia kirjattiin seurannan keskitasoa mukailleen 43 havaintoruudussa yhdeksän eliömaakunnan alueella (taulukko 3). Kärjessä olivat perinteiset mutta järjestystään hieman vaihtaneet Etelä-Savo (9), Varsinais-Suomi (8) ja Uusimaa (7). Runsaslajisten ruutujen luettelo täydentyi vain kolmella uudella (*Ab* Raasepori, *N* Nurmijärvi, *Kb* Kitee). Pohjoisin vähintään 40 lajiin yltänyt ruutu oli tällä kertaa *Om* Raahela.

Vähintään 50 lajiin ylsi keskivertovuoden tasoisesti seitsemän ruutua, mutta kärjessä tehtiin seurantahistoriaa: vaikka viime vuosina ykköspaikkaa hallinnees- ta *Kb* Kesälahden ruudusta kirjattiin peräti 63 lajia, se taipui yhdellä *Sa* Lappeenrannan/Imatran ruudulle. Kun lisäksi *Sa* Ruokolahden/Imatran ruudussakin päästiin 60 lajiin, tuloksena oli ennätysmäärä huippuruutuja. Vertailupohjaksi todettakoon 1990-luvun seurantaennätys 57 lajia kahdessa Lappeenrannan/Imatran ruudussa vuosilta 1995 ja 1999.

Päiväperhosseuranta jatkuu kesälä 2013. Missä tahansa Suomessa tehdyt havainnot käyvät seurantaan, jos niistä ilmenevät *yhtenäiskoordinaattiruutu* (10×10 km), *havaintovuosi*, *havaintopäivien määrä* sekä havaittujen lajien lasket-

tu tai arvioitu *yksilömäärä*. Kesän päiväperhoshavainnot voi toimittaa edelleen perinteisillä paperilomakkeilla tai sähköpostin liitteenä Etelä-Karjalan Allergia- ja Ympäristöinstituuttiin. Mikäli ne ovat perillä viimeistään itsenäisyyspäivänä 6.12.2013, tiedot ehtivät varmasti seuraavaan vuosikatsaukseen.

Kaikki päiväperhostiedot tallennetaan Luonnontieteellisen keskusmuseon Hatikka-järjestelmään ([hatikka.fi](http://hatikka.fi)), jonne omat havainnot voi tallentaa itsekin kauden kuluessa tai yhteenvetona kesän päätyttyä. Kannustan lämpimästi kaikkia oman sähköisen havaintopäiväkirjan tekoon! Oheisilla yleisohjeilla välttyy pahimmilta sudenkuopilta.

Toivottavasti kesä 2013 tarjoaa aurinkoisia päiviä päiväperhosten parissa, onnistuneita perhosretkiä ja siinä sivussa myös mielenkiintoisia havaintoja. Vanhat ja uudet, jatketaan siis perhosseurannan merkeissä – myös Lapissa!

## Kiitokset

Lämmin kiitos kaikille vuonna 2012 seurantaan tietoja antaneille, Janne Heliöläle SYKE:n linjalaskentatiedoista, Tapani Lahdelle verkkotallennuksen kehitystyöstä ja joidenkin havaintoerien selvi- tyksistä, Juha Jantuselle ja Kari Kulmal- lalle valokuvista. Käsikirjoituksen vii-

meistelyssä avusti Juha Jantunen. Ympäristöministeriö on tukenut seuranta- ta vuonna 2012.

**Seurantaan vuonna 2012 tietoja lähettä- neet. (S) = osallistuneet SYKE:n linjalasken- nan kautta.**

Aalto Ari, Aalto Hanna, Aaltonen Matti, Aarnio Hannu, Ahola Matti, Aitolehti Milja, Alatalo Jarkko, Alava Seppo, Alestalo Olli, Alestalo Pekka, Auer Antti, Autere Sirkka, Autere Yrjö, Colliander Hans, Cygnel Matts (S), Degerstedt Kari, Eerikko Riitta, Elfving Olli, Elo Olli (S), Eronen Jarmo, Ervasti Esa, Fernelius Lars-Erik, Forssell Mia, Grönholm Rainer (S), Haahela Tari, Haapanen Jari, Haataja Kari, Haavikko Anja, Heinonen Pentti, Helastie Ilkka, Heliölä Janne (S), Hietikko Kari, Holmberg Mia, Holmiluoto Ari, Honkanen Veli-Pekka, Horneman Risto, Hotanen Riitta, Huhtanen Jarmo, Hyttinen Erkki, Hyttinen Juha, Hyttinen Kaarina, Hytönen Reijo, Hyvärinen Liisa, Iipponen Matti, Itämies Arja, Itämies Juhani, Jantunen Juha, Jarva Leena, Junnola Kari, Juutilainen Ilmari, Järvelä Sirpa, Järvinen Miika (S), Järvinen Orvo, Järvinen Tuomo, Kaasinen Pirkko, Kajalo Ilkka, Kallio Erkki, Kallojärvi Tapio, Kankaansivu Juha, Kantonen Olli, Kantonen Pauli, Karhu Ali (S), Karjalainen Raimo, Karttunen Markku, Karttunen Mika, Kastu Merja, Kaunisto Aki (S), Kelo Jorma, Kelo Marko, Keltanen Seppo, Kero Inkeri, Kirstilä Tuomas, Kitunen Matti, Klaus Pertti, Klemetti Teemu, Knuutila Toni, Kohonen Leo, Koivikko Elisabet, Koivikko Matti, Koivumäki Kaija, Kontiokari Seppo, Koponen Juha, Korhonen Juha, Koskinen Toivo (S), Kuitunen Karri, Kujala Pasi, Kulmala Kari, Kumpulainen Jouni (S), Kuokkanen Matias (S), Kuoppala Anna-Liisa, Kurimo Mikko, Kuronen Ilpo, Kursula Reijo, Kuussaari Mikko, Laasonen Erkki, Laasonen Leena, Lahtinen Olli, Laine Aarto, Lautamäki Terttu, Lehtonen Ilari, Lehtonen Samuli, Lehtonen Tero, Liljebblad Markku, Lindgren Eero (S), Lindgren Sami (S), Lintervo Markku, Lohko Pentti, Luojus Harri, Luukkonen Lauri (S), Löfgren Risto, Löfgren Seppo, Madetoja Marita, Majakallio Piia, Majala Juha, Malinen Pekka, Malkio Harri, Martikainen Mika, Martikainen Risto, Mikkola Kauri (S), Mutanen Anttoni, Mutanen Marko, Mutanen Nestori, Myyrä Reijo (S), Mäkelä Samu, Nieminen Jarmo, Niemivirta Tarja, Nivamäki Jorma, Norrdahl Kai, Norrdahl Niko, Norrdahl Nora, Nurpponen Pertti, Nurkka Timo, Näppä Annikki, Ojalainen Pekka, Okkonen Harri, Paasikunnas Timo (S), Paavilainen Anja, Paavilainen Pekka, Pajukangas Kai, Partanen Pekka, Pasonen Kaija, Patrikainen Jarmo, Paukkunen Juho, Pelkonen Mika, Pelletier Gun (S), Peltonen Eero, Peltonen Elina, Penttilä Kari, Pietiläinen Heikki, Pietiläinen Mikko, Piirainen Markus, Pirhonen Anna-Liisa, Plester Leigh, Possen Boy, Poutanen Terho (S), Pulli Timo, Pyhtilä Eeva, Pöyry Iiris, Pöyry Ilona, Pöyry Juha, Raunio Anneli, Reinikainen Sami, Riikonen Martti, Rikkonen Ari-Pekka (S), Ruohomäki Kai, Ruohomäki Suvi-Heini, Ruokonen Toni (S), Rytteri Susu (S), Rönkä Helena (S), Saarinen Anu, Saarinen Jarkko, Saarinen Kaapo, Saarinen Kimmo, Saarinen Marko J., Sallinen Tatu, Salme- la Jukka, Salo Veikko, Salonkoski Sami, Sappinen Juhani, Savikko Raija, Savikko Riitta, Savolainen Pekka, Schakir Ilhan, Sihvonen Harri, Snickars Börje (S), Sojamo Esa, Styrman Reino, Sulkava Pertti, Sulkava Reijo J. (S), Tahvanainen Kari, Telenius Päivikki, Tenhunen Jouko, Teräs Anssi (S), Toikka Ari, Toiskallio Totti, Turja Eija, Turja Sauli, Turkulainen Soile, Uski Jouni, Uusipaavalniemi Pertti, Vaalivirta Sirkka-Liisa, Valanti Mirva, Vantanen Pekka (S), Viitanen Esko, von Bagh Peter (S), Vuokko Seppo, Vuorinen Heikki (S), Vuorinen Tupu (S), Äyräs Pirkko, Öhman Ossi

**TAULUKKO 3.** Havaintoruudut (10×10 km), joista ilmoitettiin vähintään 40 lajia vuonna 2012. Saman lajimäärän ruudut on järjestetty päiväperhosten yksilömäärän mukaan alenevasti.

**TABLE 3.** All 10-km quadrats with at least 40 butterfly species observed in 2012.

Lajia Maakunta/kunta (ruutu) species Province/Community (10×10 km)	
64	<i>Sa</i> Lappeenranta/Imatra (678:359)
63	<i>Kb</i> Kesälahti (686:365)
60	<i>Sa</i> Ruokolahti/Imatra (679:360)
56	<i>Sa</i> Ruokolahti (680:358)
54	<i>Sa</i> Savonlinna (686:359)
50	<i>Ka</i> Vehkalahti (672:350) <i>N</i> Siuntio (667:334)
49	<i>Ab</i> Perniö (667:328)
48	<i>Kb</i> Kitee/Tohmajärvi (689:367) <i>Sa</i> Lappeenranta (677:356) <i>Ta</i> Kärkölä (674:340)
47	<i>St</i> Säkyliä (677:325) <i>Ta</i> Kuhmoinen/Längelmäki (683:338) <i>Sa</i> Lappeenranta (678:358) <i>Ab</i> Raasepori (666:331)
46	<i>Kb</i> Rääkkylä (691:364) <i>Sb</i> Haukivuori (689:350) <i>Ab</i> Kemiö (668:326) <i>Sa</i> Lappeenranta (676:358)
45	<i>Kb</i> Rääkkylä (691:363) <i>Ab</i> Parainen (669:324) <i>N</i> Mäntsälä (672:340)
44	<i>Ab</i> Salo (670:328) <i>N</i> Sipoo (670:340) <i>Sa</i> Kerimäki (687:361)
43	<i>Kb</i> Liperi (694:361) <i>Ab</i> Sammatti (669:332) <i>Sb</i> Leppävirta (693:354) <i>Ka</i> Kotka (671:349) <i>Ta</i> Orivesi (683:335) <i>Ta</i> Heinola (677:344) <i>Ab</i> Laitila (676:320) <i>Kb</i> Kitee (687:366)
41	<i>Ab</i> Kaarina/Lieto/Turku (671:324) <i>N</i> Porvoo (669:342) <i>Sb</i> Kuopio (698:355) <i>Ta</i> Valkeakoski (679:334)
40	<i>Om</i> Raahela (717:338) <i>N</i> Sipoo/Helsinki/Vantaa (668:339) <i>N/Ab</i> Nurmijärvi/Vihti (670:336) <i>N</i> Nurmijärvi (670:337) <i>Sa</i> Taipalsaari (678:355) <i>Ta</i> Nastola (677:343)